

SANT ANTONI ABAT AL MAS DE LA PUNTA

Angelita Escolí Nos

HISTÒRIA I ANOTACIONS

Els comentaris i la fitxa del plafó ceràmic corresponent a este número de Tossal Gros estan dedicats a la capelleta de Sant Antoni Abat, que per sort no ha sofert, com altres de les Coves, els esdeveniments que van ocórrer l'any 1936 i la podem gaudir tal com era.

És la primitiva, la autèntica, no han tingut que substituir-la per cap altra posteriorment, però sí que va patir algun entrebanc. Està col·locat a la façana de la casa principal del mas de la Punta.

Este mas està situat a la partida de Dalt del terme de les Coves, a 5 km del poble, per la carretera de Tírig.

Aquesta propietat, a hores d'ara de la família Julián, formava part d'un conjunt de terres de la partida (Torre Ebrí, Mas Nou, la Mata, l'Hostalet i Els Perxets) del mateix propietari, D. Federico Valls, amo també de la magnífica Torre Matella de Culla. Prenia el nom de la Punta perquè estava situada a un extrem de l'heretat.

Ara sabrem el que va passar l'any 1936.

Fins allí es van desplaçar uns homes. Després de parlar amb l'amo, referent al plafó, un d'ells trau l'escopeta i apunta el santet per esmicolar-lo. El propietari, Julián Julián, actua amb rapidesa i diu:

- Guarda't el tret, no el malgastes. T'assegure que demà el Sant no serà ací, ja m'encarregue jo.

De ben segur que a Julián el considerava un home de paraula, i en moments tan delicats va obeir i no va destruir la ceràmica.

A continuació Julián la va traure de la paret i junt amb una altra ceràmica de Sant Joan Baptista, que estava situada a un prigó o molló a la muntanyeta de darre del mas, coneguda per la muntanyeta de Sant Joan, els va amagar per separat, amb tanta mala sort que al·lindret on hi era la ceràmica de Sant Joan van excavar una trinxera i es va trencar, però m'han dit que li tenien gran devoció, fins i tot, li van dir misses al seu lloc d'emplaçament, on a hores d'ara, degut al progrés i gràcies a la maquinària de moviment de terres podem apreciar un bancal d'ametles que ocupa gran part de la muntanyeta de Sant Joan. En canvi el plafó de Sant Antoni, passat un temps del fi de la guerra, va ser col·locat al seu indret original i allí roman.

LA FESTA DE SANT ANTONI ABAT

Per aquestes contrades la festa de Sant Antoni Abat ha tingut, pel que fa a la segona meitat del segle XX, els seus daltabaixos.

A finals dels anys 50 la festa decaia. Es feia la benedicció dels animals, però els actes festius semblaven acabar-se, no així les fogueres pels carrers.

Per a mantenir un fil de tradició, als anys 60, en alguns pobles es continuava fent les fogueres i la benedicció. Però la progressiva desaparició de les cavalleries, vinculades al treball quotidià i el pas als vehicles de motor, suposà el final d'una manera d'entendre la festa.

La benedicció s'adreçava a xicotets animals domèstics. Pel que fa a les Coves, sols José Luis Boira amb el matxo i Juanito Botins amb la seva aca blanca anaven fins la porta de l'església on eixia el pàrroc després de missa a beneir-los, com també algun gos. Era costum portar a beneir aigua, pa, garrofes... posats dins de cistelles i deprés a casa ho repartíem als animals domèstics.

Pels anys 70 i 80 la festa entra clarament en crisi. La benedicció s'anul·la i la vespra al toc de l'Oració s'encenien algunes fogueres als afores del poble on no hi eren els carrers quitranats.

Pels anys 90, amb l'arribada progressiva d'un major poder adquisitiu, hom té la possibilitat de disposar de temps lliure i desenvolupar diferents aficions. Algunes famílies compren magnífics cavalls i ponis per a practicar l'equitació. La qual cosa contribueix a resurgir la festa amb la incorporació d'aquestes cavalleries al ròssec del matí i per la tarda a la desfilada de la benedicció per guanyar la coca.

A les Coves fa quatre anys que s'ha creat la Colla Cavalls les Coves amb 12 membres, propietaris d'un o més cavalls. Entre els

